

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія»

Інститут психології та соціального захисту

Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Донецький національний університет (м.Вінниця)

Національний фармацевтичний університет

Полтавський національний педагогічний університет

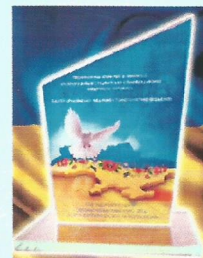
імені В.Г. Короленка

З нагоди 95-річчя ВДНЗУ «УМСА»

ЗБІРНИК СТАТЕЙ

**І Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИКИ,
ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ, ПСИХОЛОГІЇ
І ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

(11-12 травня 2016 року)

ПОЛТАВА

2016

ББК 74.58+81.2
УДК 378.6

Конференцію внесено до Реєстру з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій МОЗ та АМН України. Посвідчення УкрІНТЕІ № 484 від 6 серпня 2015 р.

Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: збірник статей I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, Полтава, 11-12 травня 2016 р. / М-во охорони здоров'я, ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», Інститут психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності [та ін.]. – Харків : ТОВ «Тім Пабліш Груп», 2016. – 300 с.

У збірнику представлено статті вітчизняних та зарубіжних науковців, у яких висвітлено різноманітні проблеми сучасної лінгвістики, лінгводидактики, педагогіки та методики викладання у вищій школі. Видання рекомендовано магістрантам, аспірантам, науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів, а також усім, хто цікавиться проблемами психології та педагогіки вищої школи.

За точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки, а також дотримання Закону «Про авторське право» відповідальність несуть автори публікацій. Статті публікуються в авторській редакції.

<i>І. В. Знаменська, І. Г. Романко, О. О. Пісоцька.</i> Мовлення як шлях формування термінологічних систем.....	79
<i>І. В. Знаменська.</i> Шляхи оволодіння термінологічною лексикою студентами медичних вишів.....	83
<i>М. В. Іванюк.</i> Значення картини світу у міжкультурній комунікації.....	88
<i>Л. С. Капитула.</i> Сравнительный историко-этимологический анализ терминологии лекарственных средств во французской хирургической стоматологии.....	91
<i>Л. Ф. Каськова, О. О. Карпенко, О. Ю. Андріянова, Л. І. Амосова, Л. Ф. Чуприна, І. Ю. Ващенко, Н. В. Янко, І. Л. Маковка.</i> Використання адаптивного методу навчання на практичних заняттях з дитячої стоматології.....	96
<i>І. С. Качан, С. П. Пахомова, О. П. Федорова, І. В. Непрядкіна.</i> Мовна грамотність лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика — сімейна медицина».....	99
<i>В. Г. Костенко.</i> Прецедентні феномени як засоби емотивного впливу в англomовних текстах професійно-орієнтованої стоматологічної реклами.....	102
<i>В. Г. Костенко, І. М. Сологор.</i> Dimensions of dentistry discourse in the scope of applied linguistics.....	107
<i>Е. Л. Кузнецова.</i> Об этимологии и семантике некоторых латинских анатомических терминов.....	112
<i>Т. О. Лещенко, Т. В. Шарбенко, В. Г. Юфименко.</i> Складні випадки перекладу термінів терапевтичної стоматології.....	115
<i>Ю. В. Лисанець.</i> Conversation analysis in the context of teaching foreign languages in higher medical education.....	123
<i>Ю. В. Лисанець.</i> Medical discourse as a challenge for conversation analysis.....	126
<i>О. М. Люлька, В. І. Ляховський, О. П. Ковальов, І. І. Немченко, М. О. Дудченко, М. І. Кравців, Р. М. Рябушко.</i> Місце самостійної роботи студентів під час практичної підготовки майбутніх лікарів-хірургів.....	129
<i>Ф. Я. Майнаєв.</i> Інформаційно-комунікаційні технології навчання: сутність і визначення поняття.....	133
<i>Л. В. Манюк.</i> Фактори розвитку навичок фахової комунікації майбутніх лікарів.....	139
<i>Т. М. Матвієнко, Л. В. Неченаєва, В. Л. Філатова, Л. В. Буря, О. Д. Саргош, Л. О. Катрушова, О. П. Четверикова, Н. В. Горбенко, М. С. Юркова, В. С. Флока, О. В. Катрушов.</i> Обґрунтування заходів психопедагогічної профілактики соціальної дезадаптації студентів-іноземців ВНЗ медичного профілю.....	141
<i>А. І. Могильник, Я. О. Лелюк.</i> Зовнішній вигляд викладача вищого навчального закладу.....	145
<i>Г. Ю. Мороховець.</i> Методика формування інформаційно-комунікаційної	

кожного викладача має бути сформована по-своєму. Багато чого потрібно перебудувати в собі. І в першу чергу перебудувати потрібно своє педагогічне мислення, перебудувати свої застарілі уяви про педагогіку, переломити в собі стереотип: навчаю так, як навчали мене. Необхідно змінити весь стиль взаємовідносин із студентами. Змінити свою уяву про те, що повинен робити студент і як йому повинен допомагати викладач. Що він може зробити сам, що за допомогою товариша, а що за допомогою викладача.

Адаптивний метод навчання це основа для подальшого переходу до єдиного педагогічного процесу нового типу. Існуюча система навчання за багатьма параметрами почала відходити від традиційної і трансформуватися в адаптивну. За всієї різноманітності методів навчання вирішити важливе завдання підготовки висококваліфікованих спеціалістів можна лише через створення оптимальної системи, яка врахує потреби, запити та інтереси суб'єктів навчального процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України "Про Освіту" від 01.07.2014 № 1556-VII.
2. http://www.studopedia.su/16_164868_adaptivniy-metod-navchannya.html.

УДК81'271.1:614.23:616.1/4

І. С. Качан, С. П. Пахомова, О. П. Федорова, І. В. Непрядкіна
Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя
МОВНА ГРАМОТНІСТЬ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА ФАХОМ
«ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА»

У статті наведено результати аналізу мовної грамотності 52-лікарів інтернів за допомогою тесту та диктанту, які включали 37 медичних термінів, які зустрічаються в медичній документації найчастіше. Медіана орфографічних помилок склала 15. Виявлено слабку зворотну кореляцію між середнім балом лікаря-інтерна, результатами ліцензійного іспиту "Крок 2" і кількістю помилок у диктанті. Виявлені результати свідчать про необхідність контролю мовної грамотності майбутніх докторів та її підвищення на профільних кафедрах.

Ключові слова: грамотність, лікар-інтерн, загальна практика-сімейна медицина, якість освіти, професійна компетентність.

Was analyzed the language literacy of 52 medical interns via test and dictation, which included 37 medical terms. The median of spelling errors was 15. Weak inverse correlation between a GPA of the student, results of examination "Krok 2" and quantity of mistakes is established. It is recommended to increase literacy in the language learning process on profile departments.

Keywords: literacy, interns, general practice, family medicine, quality of education, professional competence

В статье приведены результаты анализа языковой грамотности 52 врачей-интернов с помощью теста и диктанта, которые включали 37 медицинских терминов, встречающихся в медицинской документации наиболее часто. Медиана орфографических ошибок составила 15. Выявлена

слабая обратная корреляция между средним баллом обучающегося, результатами лицензионного экзамена "Крок 2" и количеством ошибок, допущенных им. Выявленные результаты свидетельствуют о необходимости контроля речевой грамотности будущих докторов и ее повышении на профильных кафедрах.

Ключевые слова: грамотность, врач-интерн, общая практика-семейная медицина, качество образования, профессиональная компетентность.

Професійні характеристики особистості включають, серед інших, дві найголовніші сторони фахівця – досвід і глибоке знання своєї справи та мовно-професійну компетентність (характеристика мовної особистості) [1]. У цьому напрямі актуальними є питання формування мовної особистості, розвитку таких її складників, як мовна свідомість, мовні здібності, мовне чуття, мовно-ціннісні і світоглядні орієнтації [3]. Компетентність лікаря полягає в якісному виконанні професійних обов'язків, зокрема, в чіткому послідовному та безпомилковому веденні медичної документації. Визначальними показниками якості роботи спеціаліста є не тільки адекватна співпраця з пацієнтом і досягнення цілей лікування – обличчям лікаря вважається інформація, яка викладена ним на папері. Крім того, мовна культура є важливим складником особистості медичного працівника [2]. Від мистецтва мовного спілкування суттєво залежать результати лікування. Медична практика доводить, що слово і ранить, і лікує; словом можна вбити, словом можна врятувати. Слово лікаря є свідченням його милосердя, чуйності, загальної культури й освіченості. Тому лікар має володіти культурою мови: тобто вміти добирати мовностилістичні засоби і прийоми відповідно до умов і цілей спілкування, передаючи певний психокультурний контекст. Саме це є стрижнем, на який нанизуються професійні знання та вміння спеціаліста [4]. Саме тому актуальною є оцінка навичок лікарів-інтернів з орфографії медичних термінів, які найчастіше зустрічаються в роботі доктора за фахом «загальна практика – сімейна медицина» та виявлення основних факторів, що пов'язані з грамотністю майбутніх спеціалістів.

Було проаналізовано 54 амбулаторні карти з реєстратури навчально-наукового медичного центру «Університетська клініка» Запорізького державного медичного університету, а також 35 історій хвороби лікувально-діагностичних підрозділів закладу охорони здоров'я. При аналізі медичної документації звертали увагу на поширеність вживання медичних термінів у повсякденному практичному житті лікаря. Враховували найчастіші клінічні ситуації, синдроми та симптоми, які потребують відображення у лікарських щоденниках, при цьому вважали необхідним зазначати частоту використання терміноелементів які використовують як лікарі, що займаються курацією пацієнтів безпосередньо, так і консультанти. Для проведення тесту з лікарями-інтернами було відібрано 37 слів, словосполучень та терміноелементів, які зустрічалися в медичній документації найчастіше. Наводимо перелік цих слів: фібриляція, інфільтрація, когнітивний,

дисциркуляторна енцефалопатія, об'єктивно, ожиріння, дилатація, діастолічна дисфункція, впродовж, вліво, дрібно-пузиркові хрипи, розсіянісвистячі хрипи, варикозний, оклюзія, серцево-судинний, сечостатевий, сечогінний, ністагм, геміпарез, дезорієнтація, дифузний кардіосклероз, емфізема, гінеколог, хірургічна корекція, змішаний, перманентно-пароксизмальний, антигіпертензивний, суб'єктивно, пам'ять, екстрасистоля, суправентрикулярний, нез'ясований.

В подальшому правильність написання 52 інтернів оцінили на підставі тесту з пропущеними буквами на папері, а потім – результатів диктанту, який проводився викладачем протягом 10-15 хвилин під час аудиторних занять у навчальній кімнаті на кафедрі сімейної медицини, терапії та кардіології факультету післядипломної освіти Запорізького державного медичного університету. У наступному фрагменті дослідження після розрахунку числа помилок, що були допущені кожним учасником, було проаналізовано залежності між кількістю неправильно написаних слів лікарем-інтерном, його середнім балом диплома та результатами ліцензійного іспиту «Крок 2», який був складений на шостому курсі навчання в медичному університеті.

Виявилось, що загалом медіана помилок у написанні лікарями-інтернами 37 фахових слів склала 15.Цей результат свідчить про незадовільну грамотність майбутніх спеціалістів. Найчастіше респонденти неправильно писали наступні слова: фібриляція, об'єктивно та суб'єктивно, когнітивний, корекція, дифузний, нез'ясований. Не була несподіваною встановлена закономірність, що, на відміну від тесту з пропущеними буквами, при проведенні диктанту кількість помилок була вірогідно менша. Логічно припустити, що сприйняття терміну на слух полегшує його правильне написання, адже українська вимова та орфоепія відповідає орфографії значно тісніше, ніж, наприклад, російська чи англійська. Проте, заповнення медичної документації лікарями в повсякденній практиці відбувається без орфоепічних підказок, тому послідовність «з голови на папір» відображає мовну грамотність об'єктивніше, ніж результат диктанту.

На наступному етапі дослідження проведений кореляційний аналіз числа помилок, що були допущені кожним учасником, його середнім балом диплома та результатами ліцензійного іспиту «Крок 2», який був складений на додипломному етапі навчання.Визначено слабку зворотну взаємозалежність між означеними показниками (коефіцієнти кореляції Спірмена між кількістю помилок, середнім балом та процентом «Кроку» склали відповідно $-0,38$, $p=0,02$; $-0,35$, $p=0,018$). Вірогідних статевих відмінностей виявлено не було. Таким чином, мовна грамотність лікарів-інтернів, які приступили до навчання на післядипломному етапі, є незадовільною. Звичайно, є низка факторів, які визначають мовну культуру спеціаліста, проте виправлення ситуації ми вважаємо можливим. Саме тому рекомендуємо звернути увагу на цей педагогічний аспект як на додипломному, так і на післядипломному етапах медичної освіти.

Мовна грамотність майбутніх лікарів, які навчаються в інтернатурі за фахом «загальна-практика – сімейна медицина» вважаємо незадовільною.

Медіана помилок у групі респондентів при проведенні тесту з 37 фаховими словами склала 15. Отримані результати підкреслюють важливість оцінки та покращення не тільки базисних професійних вмінь, практичних навичок, культури усного мовлення, а також медичної фахової орфографії. Підвищення мовної грамотності лікарів-інтернів повинно бути інтегроване в навчальний процес на профільних кафедрах, які готують спеціалістів як на додипломному, так і на післядипломному етапі. Перспективами подальших досліджень є розробка методики оптимізації мовних вмінь молодих лікарів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Єрмоленко С. Розвиток зв'язного мовлення у ВНЗ // Українська мова та література. – 2006. – № 35-36. – С. 53-55.
2. Селігей П. Виховувати мовну свідомість [Текст] / П. Селігей // Дивослово : науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. – 2012. – № 8. – С. 32-35.
3. Стасюк Т. В. Мовно-професійна компетентність / термінологічна компетентність у розрізі соціолінгвістики / Т. В. Стасюк // Дослідження з лексикології і граматики української мови. – 2014. – Вип. 15. – С. 153-161.
4. Хом'як І. Методика формування орфографічних умінь і навичок [Текст] / І. Хом'як // Дивослово : науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. – 2012. – № 3. – С. 41-50.

УДК 81.111:81'276.6:61

В. Г. Костенко

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ПРЕЦЕДЕНТНІ ФЕНОМЕНИ ЯК ЗАСОБИ ЕМОТИВНОГО ВПЛИВУ В АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ ПРОФЕСІЙНО- ОРІЄНТОВАНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ РЕКЛАМИ

Звернення до прецедентних феноменів у професійно-орієнтованих текстах стоматологічної реклами зумовлене їхньою експресивністю, яка переважно пов'язується з різними видами оцінок й емоціями суб'єкта мовлення та виступає засобом увиразнення тексту за рахунок емотивного посилення його логічних компонентів. Прецедентні феномени мають значний аксіологічний потенціал; їм притаманна персуазивність, котра впливає з їхньої авторитетності та культурної значимості. Також, використання прецедентних феноменів дає змогу представити рекламний текст у якомога компактнішій формі, не зменшуючи смисловий обсяг повідомлення. Проте прецедентні феномени не входять до активного інструментарію англомовних текстів професійно-орієнтованої стоматологічної реклами.

Ключові слова: *емотивний вплив, професійно-орієнтована стоматологічна реклама, прецедентні феномени, дискурс стоматології.*

Interest to precedent signs in professional-centered texts of dentistry advertising is determined by their expressiveness, which is usually associated with different types of evaluations and emotions of addressant and addressee. Precedent phenomena are one of the means that considerably enhance the rational components of advertising. Precedent phenomena possess meaningful axiological